

Nr 615.

Av fru Eriksson i Stockholm m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 213, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.

Frågan om förvärvsavdrag vid taxering av gift kvinnas arbetsinkomst är föremål för delade meningar, framhålles det i propositionen nr 213. Det är likväl en av de skattetekniska frågor som under de senaste fem å tio åren stått mest i förgrunden för den allmänna opinionens uppmärksamhet och som därvid sammankopplats med den större och allvarligare frågan om gifta kvinnors möjligheter att förena hem- och förvärvsarbete. Det sedan 1947 gällande förvärvsavdraget på högst 1 000 kr. är avsett som allmän kompensation för de kostnader, som är förenade med inkomsternas förvärvande, och har ingenting med egentliga barnförsörjningskostnader att göra. Redan då detta 1 000-kronorsavdrag infördes var den allmänna uppfattningen bland de förvärvsarbetande kvinnorna själva, att kompensationen var otillräckligt tilltagen och att då frågan om gift kvinnas beskattning slutgiltigt skulle lösas man kunde vänta sig, att skatteavvägningen toge mer hänsyn till de verkliga utgifter som en förvärvsarbetande husmor har för "intäkternas förvärvande", dvs. utgifter för den arbetskraft som helt eller delvis måste ersätta henne i hemmet, vare sig hon har barn eller inte, samt — där barn finnes — för extrakostnaderna i samband med barnens vård hemma eller på daghem. Sedan 1947 har penningvärdet försämrats, de antydda kostnaderna kraftigt ökat och samhällets behov att utnyttja den kvinnliga arbetskraften blivit så ovedersägligt, att det uppenbarligen inte ligger i detta samhälles intresse att försämra betingelserna för gift kvinnas yrkesverksamhet.

Det i propositionen nr 213 framförda förslaget till förvärvsavdrag för gift kvinna innebär emellertid en sådan försämring, inte blott genom att behålla "status quo" beträffande förvärvsavdragets maximering, ehuru penningvärdet minskat, utan därtill genom att göra den nya inskränknigen i rätten till förvärvsavdrag, att den skattebetalande kvinnan skall ha barn under 16 år att vårda. Detta förslag i Kungl. Maj:ts proposition återgår på ett par reservationer inom skatteutredningen av herr Hagberg, respektive herrar Petrén och Sandberg, vilka alla tre kommit på idén att differentiera förvärvsavdraget efter förefintligheten eller ej av barn under en viss ålder. De båda sistnämnda reservanterna vill dock medge ett visst avdrag (upp till 800 kr.) även för gift förvärvsarbetande kvinna utan barn. I en tredje reservation har herrar Henriksson och Rehn föreslagit ett bibehållande av nuva-

rande 1 000-kronorsavdrag för förvärvsarbetande gifta kvinnor, men oberoende av om de har barn eller inte.

Bakom denna sista ståndpunkt spårar man samma uppfattning som den Kooperativa förbundets styrelse uttryckte i sitt remissutlåtande sålunda, att det skulle "säkerligen verka psykologiskt olyckligt på intresset hos de gifta kvinnorna att åtaga sig förvärvsarbete, om man nu borttoge ett avdrag som allmänheten vant sig vid". Men även rent sakligt måste man betrakta det som olyckligt att — som propositionen gör — beskattningsmässigt slå fast den föreställningen, att det endast är barn under 16 år som ger en gift kvinna arbete inom hemmet och avbränningar på den inkomst hon till äventyrs förvärvar ute på arbetsmarknaden. Att allt det övriga hemarbete, som den gifta förvärvsarbetande kvinnan måste ha ersättare för, inte värderas högre än till 300 kr. om året är nästan förolämpande för den husmor som arbetar uteslutande i sitt hem och därvid har en hel och full arbetsdag.

Såsom byråchefen von Hofsten i socialstyrelsen övertygande visat i sin tabell (s. 91 i propositionen) innebär det "ett relativt sämre läge än f. n." för de förvärvsarbetande gifta kvinnorna utan barn, om de endast får ett förvärvsavdrag av 300 kr. per år. Skattelättnaden blir nämligen mindre för dem än för övriga kategorier medborgare. I inkomstlägena 6 000—10 000 kr. för äkta makar ökas exempelvis skatteprocenten på hustruns del av inkomsten med mellan 43 och 28 %, varvid den högre procenten hänför sig till det lägre inkomstbeloppet. Man kan således helt instämma med byråchefen von Hofsten i att "som ett minimikrav framstår det av herrar Henriksson och Rehn i en reservation framlagda förslaget".

Enär nyinförandet av ett förvärvsavdrag för alla hustrur, som deltager i mannens jordbruk eller rörelse, synes ofrånkomligt enligt departementschefens utsago, med hänsyn till de starka intresse motsättningarna i denna fråga, och då detta avdrag för hustrur utan egen avgränsbar löneinkomst knappast kan sättas högre än de föreslagna 300 kronorna, finns det onekligen skäl för att inte göra klyftan för stor mellan förvärvsavdragen för gifta kvinnor med egen inkomst och gifta kvinnor, som med sitt arbete bidrager till mannens — jordbrukarens eller rörelseidkarens — inkomst.

Undertecknade får därför nöja sig med att hemställa,

att riksdagen måtte besluta att det av Kungl. Maj:t i proposition 213 föreslagna förvärvsavdraget av högst 1 000 kr. till förvärvsarbetande gift kvinna måtte tillämpas utan den inskränkande bestämmelsen att vederbörande skall ha barn att vårda.

Stockholm den 22 april 1952.

Nancy Eriksson.

*Lena Ringström-
Ingenäs.*

Hildur Nygren.